

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya No : D3/1/Ş.YA.-99/7

Karar No : **00-6/53-25**

Karar Tarihi: 10.02.2000

Toplantıya Katılan

Başkan: Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU.

Üyeler : Dr. Kemal EROL (İkinci Başkan), Mehmet Zeki UZUN, Sadık KUTLU, İsmet CANTÜRK, Nejdet KARACEHENNEM, Mustafa PARLAK, A.Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY, Kubilay ATASAYAR, Murat GENCER.

Taraflar

- **Başvuruda Bulunan:** Gumpir Plaza-Mehmet ÜRESİN vekili
Av. Nurten ÇAĞLAR (GMK Blv., No:12/51, Kızılay/ANKARA)

- **Muhatap:** - Pepsi-Cola Servis ve Dağıtım A.Ş.
Evren Mah., Gülbahar Cad., No:60, A1 Blok, Güneşli/İSTANBUL

Dosya Konusu: **Gumpir Plaza şirketi ile Pepsi-Cola Servis ve Dağıtım A.Ş. arasında akdedilen sözleşmenin 4054 sayılı Kanun'a aykırı olduğu iddiası.**

Dosya Evreleri: Gumpir Plaza unvanlı şirket ile Pepsi-Cola Servis ve Dağıtım A.Ş. (Pepsi Cola) arasında imzalanan sözleşmenin geçersizliğinin tespit edilmesi talebini içeren dosya konusu iddia ile Kurum kayıtlarına 25.08.1999 tarih, 2826 sayı ile giren Gumpir Plaza-Mehmet ÜRESİN vekili Av. Nurten ÇAĞLAR imzalı başvuru, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun kapsamında bulunmakla birlikte mahiyetleri gereği İlk İnceleme Raporu'na bağlanmayan başvuruların Kurul'ca görüşülerek karara bağlanmasını teminen 04.11.1998 tarihli Başkanlık önergesi ekinde Kurul gündemine sunulmuş ve 16.02.1999 tarih, 99-7/64-21 sayılı Kurul kararı ile İlk İnceleme Raporu'na bağlanmasına karar verilmiştir.

Anılan karar ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in 55/1'inci maddesi uyarınca, Raportörler Şahin YAVUZ ve Bülent GÖKDEMİR tarafından yapılan inceleme sonucu düzenlenen 17.11.1999 tarih, D3/1/Ş.YA.-99/7 sayılı İlk İnceleme Raporu, 07.02.2000 tarih, REK.0.07.00.00/9 sayılı Başkanlık önergesi ile 00-6 sayılı Kurul gündemine alınmıştır.

Raportörler Görüşü: Dosya konusu başvuru ile ilgili herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığı ancak, Pepsi-Cola'nın bugüne kadar herhangi bir bildirimde bulunmamış olması ve bayileri ile şikayete konu sözleşme ile aynı ya da benzer sözleşmeler yapmış olması ihtimalinden hareketle, söz konusu teşebbüs hakkında re'sen önaraştırma yapılmasının uygun olacağı.

Değerlendirme: Borçlar Kanunu'nun 19'uncu maddesine göre, taraflar arasında akdedilen sözleşmelerin konusu, kanunun gösterdiği sınırlar dahilinde serbestçe tayin edilebilmektedir. 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4'üncü maddesi ise teşebbüsler arası rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacı ya da etkisi olan anlaşmaları hukuka aykırı saymıştır. Buna göre iki ya da daha fazla teşebbüs "anlaşarak"

piyasa aleyhine sonuç doğuracak bir sözleşme yapmışlarsa, bu sözleşme hukuka aykırı sayılmakta ve aynı Kanun'un 56'ncı madde hükmü doğrultusunda geçersiz olmaktadır. Şikayet dilekçesinde ileri sürüldüğü gibi, sağlayıcının baskısı ile sözleşmenin süresiz ya da 3500 tank ürün satılması şartına bağlanmış olması ya da dükkanın devredilmesinin sağlayıcının onayına bağlı kılınması nedenleriyle sözleşmenin 4054 sayılı Kanun'a aykırı olduğunun ileri sürülmesi güçtür. Türk Ticaret Kanunu'nun tacir olmanın hükümlerini düzenleyen 20'nci maddesinde, "Her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi lazımdır" hükmü bulunmaktadır. Sözleşmede yer alan 3500 tank/yıllık süre satıcıdan satıcıya değişebilecek bir süre olduğundan, bunun 6-7 yıllık bir süreye karşılık geldiği subjektif bir değerlendirme olarak görülmelidir. Bununla birlikte, sözleşmenin tek elden satın alma özelliğine sahip olması dolayısıyla, 4054 sayılı Kanun kapsamına girme olasılığından hareketle yapılan incelemede, söz konusu sözleşmenin 8'inci maddesinde "Cari Fiyat Listesi" başlığı altında şu hüküm bulunmaktadır: "*Pepsi zaman zaman yaptığı fiyat ayarlamalarını da içeren cari fiyat listesini müşteriye en kısa zamanda fakat her halükarda sipariş vermezden önce ulaştıracaktır.*" Aynı sözleşmenin 18'inci maddesinde ise "Fiyatlar" başlığı altında; "*Müşteri, Pepsi tarafından tespit edilen fiyat politikasına aynen uymayı kabul ve taahhüt eder. Pepsi, ürünlerin mevcut fiyat listesindeki fiyatlarını tek taraflı beyanı ile herhangi bir ön bildirimde bulunma zorunluluğu olmadan değiştirebilir.*" denilmektedir.

4054 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesi, teşebbüsler arası anlaşma yoluyla "Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi"ni yasak saymıştır. Buna göre, şikayet konusu sözleşmenin 4'üncü madde kapsamında olduğu ileri sürülebilse de, sözleşmenin feshedilmiş olmasından dolayı uygulamasına son verilmiş olması, rekabeti kısıtlayıcı etkilerinin de beraberinde ortadan kalkmasını doğurmaktadır. Ancak anlaşmanın geçmişte uygulanmış olmasından hareketle, feshedilme anına kadar rekabeti kısıtladığı ve bu nedenle taraflar hakkında önaraştırma/soruşturma açılması gerektiği ileri sürülebilirse de, bu durum söz konusu 4'üncü maddenin ruhuna aykırı bir sonuç doğuracaktır. Nitekim şikayetçinin sözleşmeden dolayı mağdur olması ve şikayetin bizatihi kendisi tarafından yapılması, sözleşmenin tarafların uygun iradesini yansıtmadığı durumunu ortaya çıkarmaktadır.

Sonuç: Yukarıda yer verilen değerlendirmeler ışığında;

1) Pepsi-Cola Servis Dağıtım A.Ş. ile Gumpir Plaza arasında akdedilen ve daha sonra taraflarca feshedilen sözleşmenin, 4054 sayılı Kanun'a aykırılığı dolayısıyla geçersizliğinin tespit edilmesine ilişkin dilekçe ile ilgili herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına ve şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile;

2) Bununla beraber, Pepsi-Cola Servis ve Dağıtım A.Ş.'nin bayileri ile şikayete konu olan sözleşme benzeri akitler yapıp yapmadığının ve eğer böyle sözleşmeler sözkonusu ise bu sözleşmelerin Başkanlıkça incelenmesine; herhangi bir rekabet ihlali şüphesi halinde yapılacak çalışma Kurul'a getirilmek üzere, bu aşamada önaraştırmaya gerek olmadığına OYÇOKLUĞU ile;

karar verilmiştir.